

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

Az 1993. évi XCVI. tv. alapján működő
önkéntes egészségpénztár, mint pénzügyi
intézmény

Esettanulmány: Patika Egészségpénztár

2014. október 2, Budapesti Corvinus Egyetem

dr. Lukács Marianna

c. egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem

Amire választ kapunk a mai órán

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Önkéntes egészségpénztár
 - Hogyan működik maga az intézmény?
 - Létszám, bevétel, kiadások, vagyon – www.oep.hu és www.felugyelet.mnb.hu)
 - Mi mire való – intézményi funkciók
 - Működési problémák
 - Jövőbeni szerepek
- Esettanulmány: Patikapénztár

Magyar Önkéntes
Egészségpénztárak
Szövetsége

Egészség- finanszírozási pillérek

www.penz tarszovetseg.eu

A szociális állam

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Rászorultság: a szociális segélyek
- Kötelező nyugdíj- és egészségbiztosítás
 - Társadalombiztosítás
 - Csak nyugdíj esetében: magánnyugdíjpénztárak
- Önkéntes biztosítási formák (öngondoskodás)

Nyugdíjbiztosítás

- önkéntes nyugdíjpénztár
- NYESZ
- foglalkoztatói nyugdíj-szolgáltató
- Üzleti nyugdíjbiztosítás

Egészségbiztosítás

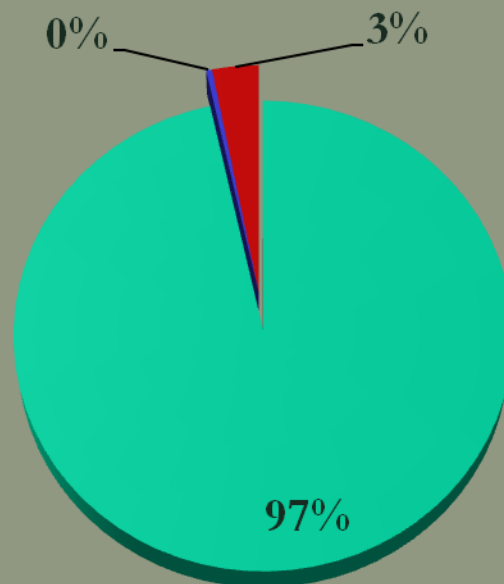
- Önkéntes egészségpénztár
- Üzleti betegség-biztosítás

Az intézményesített egészségbiztosítási formák bevétele (2012)

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Társadalombiztosítás (OEP): 1 744,6 milliárd Ft
- Üzleti betegségbiztosítás: 7,128 milliárd Ft
- Önkéntes egészségpénztár: 55,9 milliárd Ft

Mi mire való?

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

Az összehasonlítás szempontja	Társadalom-biztosítás	Üzleti betegségbiztosítás	Önkéntes egészségpénztár
Az intézmény célja	<ol style="list-style-type: none">1. egyéni kockázatok társadalmi kezelése2. nonprofit működés	<ol style="list-style-type: none">1. egyéni/csoportos kockázat egyéni/csoportos kezelése2. veszélyközösség védelme3. profitszerzés	<ol style="list-style-type: none">1. a pénztártagok egészségi állapotának megőrzése és helyreállítása2. a mindenkori TB kiegészítése3. non-profit működés
Az intézmény biztosítási alapelve	társadalmi ekvivalencia	csoportos ekvivalencia	egyéni ekvivalencia
A biztosítás természete	biztosított kényszer	magánjogi szerződés	tagsági jogviszony
A biztosításban való részvétel	kötelező	önkéntes	önkéntes

Mi mire való?

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

Az összehasonlítás szempontja	Társadalombiztosítás	Üzleti betegségbiztosítás	Önkéntes egészségpénztár
Az alkalmazott biztosítási technika	felosztó-kirovó	az egyéni kockázatelbírálás; díjfizetésre épülő kockázatközösség	az egyéni és munkáltatói befizetésekre alapuló egyéni számlás rendszer
A szolgáltatáshoz való hozzájutás elve	a természetbeni szolgáltatás elve	a költségtérítés elve	a költségtérítés elve
Az intézmény bevételei	járulékok állami garanciával az esetleges hiány (deficit) állami pótlása	biztosítási díjak és azok hozama	pénztári tagdíjak és azok hozama

A költségkiegyenlítés elve

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

1. A biztosított igénybe veszi a szolgáltatást az egészségügyi ellátást nyújtó intézményben és kiegyenlíti a kezelés költségeit
2. A biztosított benyújtja a számlát a magán betegségbiztosítóhoz
3. A magán betegségbiztosító a kötvény alapján rendezzi a kárt, vagyis kifizeti a számlát vagy annak azt a részét, amire a biztosítási kötvény érvényes

Mi mire való?

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

Az összehasonlítás szempontja	Társadalombiztosítás	Üzleti betegségbiztosítás	Önkéntes egészségpénztár
Az intézmény által finanszírozott egészségügyi szolgáltatások köre	alapvetően teljes ellátás	egyénre/csoportra testre szabott szolgáltatások	a pénztár alapszabályában meghatározott szolgáltatások
Az intézménybe fizetendő díj kiszámítási elve	kárfelosztó	kockázatkezelő	megtakarító
A fennálló betegségből adódó kockázat hatása a fizetendő járulék/biztosítási díj nagyságára	nincs hatással	befolyásolja	nincs hatással

Az önkéntes egészségpénztár (1993) bevezetése

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- A bevezetés célja: felkészülve az egyetlen állami pillér szolgáltatásainak elégtelenségére az egyéni és munkaadói öngondoskodás intézményének megteremtése
- Nemzetközi téren hasonló intézmények: Mutualité (Franciaország), Mutual Funds (USA, UK)
- Magyar gyökerek: 1928. évi XL. törvénycikk az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló kötelező biztosításról

Az önkéntes pénztárak jogszabályi háttere

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Az önkéntes egészségpénztárakat szabályozó törvény: az 1993. évi XCVI. tv. *(nem vonatkozik a HPT, a GT, a PTK és a BIT)*
- A pénztári működésre vonatkozó részletszabályok külön-külön kormányrendeletekben
 - gazdálkodás és befektetések
 - könyvvezetési és nyilvántartási kötelezettség
 - MNB adatszolgáltatási kötelezettség
 - saját tulajdonban álló egészségügyi intézmények működésére vonatkozó szabályok

Az önkéntes pénztárak alapítása

- Jogi forma: a pénztár jogi személy *(nem gazdasági társaság, nem egyesület, nem alapítvány)*
- Alapítás: 15 magánszemély
- Az alapításhoz és a működéshez szolvencia nem szükséges (a pénztár kizárólag a tagok befizetéseiből gazdálkodhat, a tagi vagyonnál nagyobb kötelezettséget nem vállalhat - pl. nem hitelezhet)

Az önkéntes pénztárak szervezeti működése

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Leginkább a részvénytársasághoz hasonlít (GT)
- Közgyűlés (küldöttközgyűlés): legfőbb döntéshozó szerv, minden pénztártagnak egy szavazata van
- Igazgató Tanács: a pénztár stratégiája
- Ellenőrző Bizottság: a pénztár működésének ellenőrzése
- Kötelező könyvvizsgálat
- Ügyvezető: mindennapi működés irányítása

Az önkéntes egészségpénztár szolgáltatásai

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

Adómentesen (kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatás)

- Gyógyszertár: gyógyszer, csecsemőápolási termékek, illetve minden OGYI, ORKI, MEEI engedélyszámmal ellátott termék
- Optika
- Gyógyászati segédeszköz
- Orvosi ellátás, fogászat
- Nem kártyával – keresőképtelenség idejére táppénz

Adókötelesen (életmódjavító szolgáltatás)

- Sporteszközök
- Természetgyógyászat

Adókedvezmény – önkéntes egészségpénztárak

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- **Adókedvezménnyel közel havi 93 ezer forint fizethető be önkéntes pénztárba** (egyéni befizetés havi 62,5 ezer forint, munkáltatói hozzájárulás havi 30 450 forint)
- **Céges befizetés (cafeteria felső határ évi 500 ezer forint)**
 - a havi minimálbér 30%-át meg nem haladó összeg lehet (30 450 forint)
 - 35,7%-os adó terheli (16% SZJA + 14% EHO, szorozva 1,19 béren kívüli juttatások szorzójával)
- **Egyéni befizetés**
 - a befizetett összeg 20%-ának visszaigényléséről rendelkezhet a tag az adóbevallásban oly módon, hogy az összeg közvetlenül a patikakártyára kérhető jóváírásra
 - az évente visszaigényelhető adókedvezmény maximális mértéke 150 000 Ft (mindhárom pénztártípusra – nyugdíj, egészség, önszegélyező – együttesen).
- **Az egészségpénztárra vonatkozó különös SZJA-kedvezmények**
 - **Prevenációs szolgáltatás:** a pénztártag által az adóévben prevenációs céllal igénybevett szolgáltatás összegének 10%-ára SZJA-kedvezmény
 - **Lekötés:** a pénztártag által az adóévben legalább 24 hónapra lekötött összeg 10%-a SZJA-kedvezményben részesül

Az önkéntes egészségpénztárak működési problémái

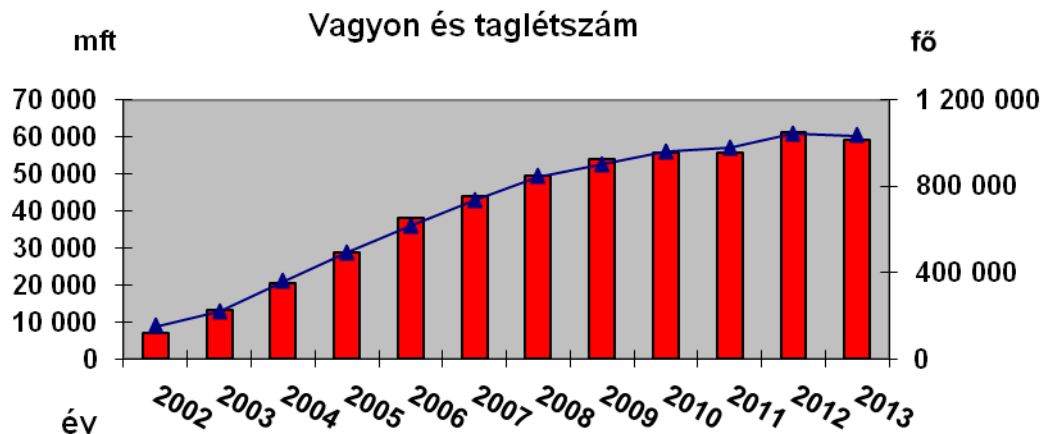
PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Az éves gyakorisággal változó jogszabályi környezet a szereplők számára kiszámíthatatlanná teszi a szektort
- Gyenge a magyar társadalom öngondoskodási hajlandósága
- A pénztári szféra a törvényben lefektetett alapelvek szerinti működését nem ellenőrzik (függetlenség, nonprofit)

Önkéntes egészségpénztárak: az 50-60 milliárdos szektor

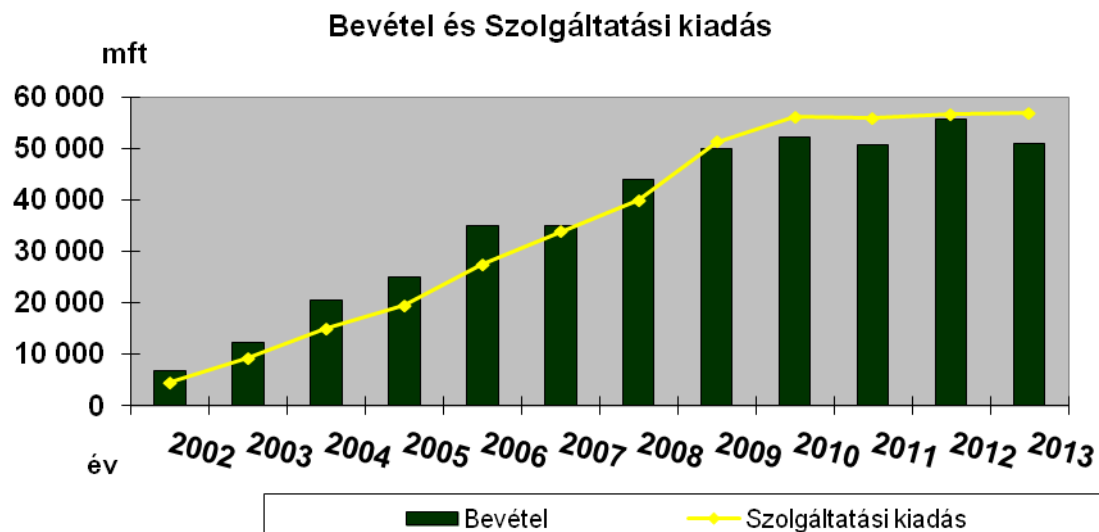

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

(2002 – 2013:
taglétszám, bevétel,
szolgáltatások, vagyon -
www.felugyelet.mnb.hu)

Vagyon Taglétszám

Pénzügyi szolgáltatások összesített bevétele (2013): 8,1 milliárd forint

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

MultiPay
Cafeteria

Patika-csoport
(alapítva: 1999)

A pénzügyi
szolgáltatások független
szakértője

free pass

A Patika-csoport

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- **Egészség**
 - 1999: Patika Egészségpénztár
 - 2006: Új Pillér Egészségpénztár
- **Nyugdíj**
 - 2007: Tradíció Nyugdíjpénztár
 - 2008: Tempo Nyugdíjpénztár
- **Cafeteria**
 - 2010: Multi-Pay[®] Cafeteria
 - 2013: HR-inas

Miért van jövője az önkéntes egészségpénztáraknak (1999)?

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- vagyonbiztosítás / életbiztosítás / betegségbiztosítás
- lezajlott a nyugdíjreform
- 1,2 millió önkéntes nyugdíjpénztári tag
 - ebből 80% munkáltatói háttér
- 3 millió bankkártya
- teljes lakossági megtakarítások: 4 846 milliárd Ft
 - ebből bankbetét: 49,4%
 - ebből nyugdíjpénztári tartalék: 5,0%

Az elmélet működik-e a gyakorlatban: be fognak-e lépni az emberek?

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

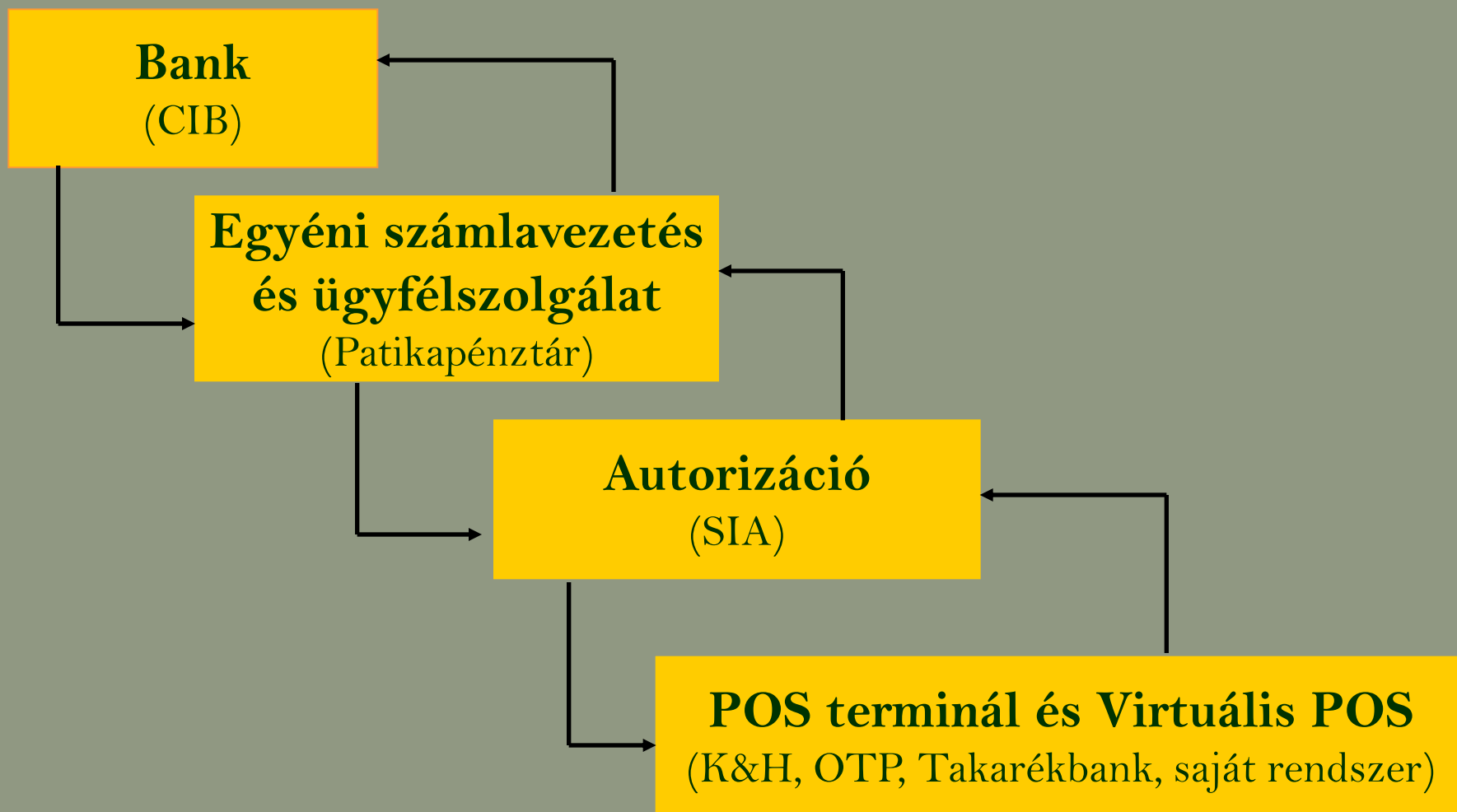
Azt gondoltuk, igen, mert

- A piacot nem megteremteni kell, hanem tudatosítani: amit a család amúgy is elköltött az egészsége érdekében, azt a Patikapénztáron keresztül kedvezőbb feltételekkel teheti meg:
 - adókedvezmény
 - szolgáltatói kedvezmények
 - hozam
- Széles körben ismert az önkéntes nyugdíjpénztári konstrukció (akkor 1 millió tag), de az egészségpénztár ennél kedvezőbb, hiszen a szolgáltatásokhoz azonnal hozzá lehet férni, nem csak évtizedek távlatában (nyugdíjkorhatár elérése)

Hogyan működik a pénztári kártya? – a Patikapénztár példája

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

A Patikapénztár indulása 1999 őszén

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
A gondoskodó.

- **Patika Egészségpénztár**
 - nyílt egészségpénztár, csatlakozhat mindenki, aki elfogadja az alapszabály rendelkezéseit
 - alakulás: 1999. november

- **Patika zRt.**
 - a pénztár működtetésére részvénytársaságot alapítottunk gyógyszerészek és pénzügyi befektetők közreműködésével
 - alakulás: 2000. tavasza

Az indulás problémái (az első három év)

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
A gondoskodó.

➤ A gyógyszerészek ellenállása

Nincs bizalom a nem azonnali készpénzbevételt jelentő kártyás rendszer iránt a nem részvényes gyógyszertárak körében.

➤ A lakosság érdektelensége

A mai értéken 100 millió forintos kampány és 40 millió forintos költségű értékesítési hálózat ellenére az emberek nem lépnek be a pénztárba: 2000 végén 500 pénztártag.

➤ A munkáltatók bizalmatlansága

Miért nincs konkurencia, ha a Patikapénztár annyira sok előnnyel jár a tagok és munkáltatók részére?

A kezdeti problémák megoldása

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
A gondoskodó.

➤ **Probléma: nincs szolgáltató**

- A megoldás: párbeszéd a gyógyszerészet minden szegmensével (Magyar Gyógyszerész Kamara, Szövetségek, helyi szervezetek, a gyógyszertárak egyesével, vidéki roadshow)
- Az eredmény: 2001. végén 550 szolgáltató

➤ **Probléma: nincs tag**

- A megoldás a) azonnali megváltás a sikertelen értékesítési hálózattól b) személyes kapcsolatok révén munkáltatói beléptetés
- Az eredmény: 2001. végén 14 ezer tag

Második generációs probléma (működés 3-4. éve): a szervezet

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
A gondoskodó.

- **A probléma: nem szokványos problémák, a megoldásokra nincsenek sablonok (a szervezet folyamatos stressz alatt)**
 - A megoldás:
 - kulcsemberek, vezető-kiválasztás kizárólag előreléptetéssel
 - kicsi, rugalmas szervezet
 - alapvetően programok, automatikus folyamatok és a saját területén profi munkatársak
 - minden feladatnak megvan a saját felelőse
 - helyettesíthetőség
 - átlagéletkor: 36 év

Harmadik generációs probléma (a működés 5-6. éve): a konkurencia

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
A gondoskodó.

- a tény: a Patikapénztárnak 5 évig nem volt igazi versenytársa, holott ezt két éven belülre prognosztizáltuk
- az új iparági jellegből adódóan:
 - kialakulatlan etikai normák (a konkurensok következmények nélkül házalhattak évekig azzal, hogy a Patikapénztár törvénytelenül működik)
 - a felügyeleti díjképzési gyakorlatából következően nyomásgyakorlás
- a konkurensok nem jobbak akartak nálunk lenni, hanem minket legyőzni, miközben mi az ügyfelek minőségi kiszolgálására és annak fejlesztésére koncentráltunk
 - Új Pillér: a Patikapénztár prémiumterméke a szektor legalacsonyabb költségével
 - Tradíció Nyugdíjpénztár: valódi vagyonkezelés
 - Generáció Patikapénztár Befektetési Alap: átlátható hozamok

Negyedik generációs probléma (az elmúlt évtized): a kiszámíthatatlan környezet

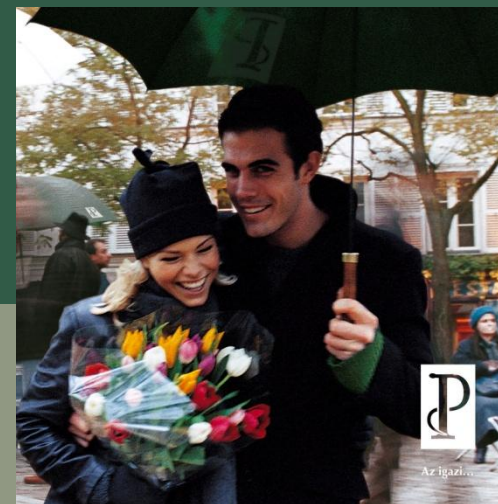

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
A gondoskodó.

- **Törvényi szabályozás kiszámíthatatlansága**
 - Folyamatosan apadó adókedvezmények mind egyéni, mind munkáltatói oldalon (a jelenleg kedvezmények az 1993. évi mérték harmadát sem érik el)
 - Folyamatosan szigorodó szolgáltatási szabályozás - 2006. évtől az igénybe vehető szolgáltatási kör alapvetően gyógyító ellátásokat tartalmaz
 - 2011-től a prevenciós szolgáltatások is kikerültek, amit a jogszabályalkotó a monopolizált SZÉP-kártyára helyezett át
- **A szabályozási kockázat miatt csökken a lakosság öngondoskodási hajlandósága**
- A pénzügyi szektort különösen sújtó **világgazdasági válság**

Fontos a versenyelőny, de az igazán az extrém versenyelőny biztosítja a hosszú távú sikert

Extrém versenyelőny:
a vállalat a versenytársak által
nem másolható versenyelőnye

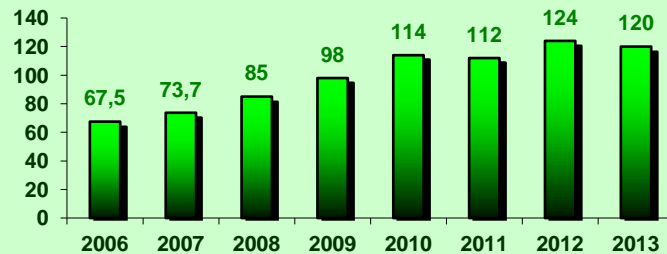
- **Patikakártya:** zárt, erős ellenőrzést biztosító elszámolási rendszer, árkedvezmény
- **Szolgáltatók:** magasan képzett háttér a tagok kényelme érdekében
- A szektor átlagát meghaladó **hozam** az egészségügyi folyószámlára
- **Prevenció:** odafigyelés az országban már 250 gyógyszertárban: ingyenes szűrés a családnak, valamint a Prevenációs Hónapok
- **Függetlenség:** az érdektelen működés biztosítja a legjobb szolgáltatásokat
- **Nonprofit működés:** a működés nyeresége a pénztártagokat illeti meg
- **Szakszerű és jól eltalált kommunikáció:** a Patikapénztár a partnerek felé világosan megfogalmazott „használat”

Patikapénztár dinamika 2006-2013

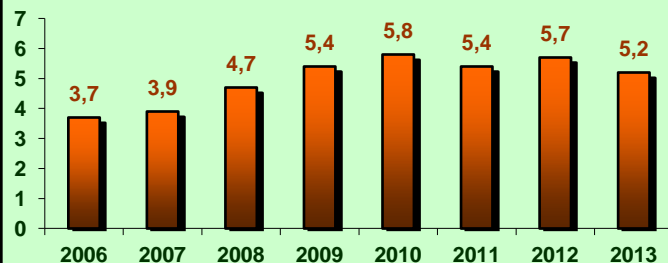

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

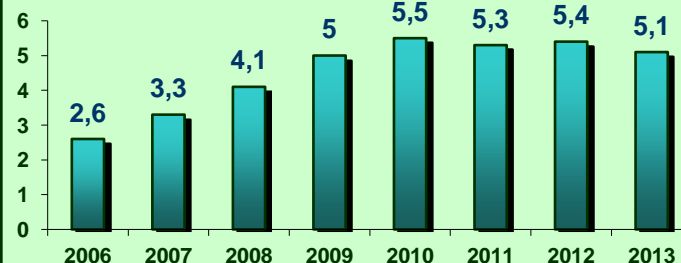
taglétszám (ezer főben)

bevételek (milliárd forint)

szolgáltatások (milliárd forint)

- jelenleg 100 ezer kártyabirtokos, a szektorban egyedülállóan magas, 5,8 ezer munkáltató
- patikakártyás szolgáltatások országszerte több mint 10 ezer helyen
- fennállásunk óta 48 milliárd forint bevétel, 44 milliárd forint értékben finanszírozott szolgáltatás
- Jelenleg 4 milliárd forint vagyont kezelünk

Ajánlott irodalom – egészség I.

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- **Barr, Nicholas:** A jóléti állam gazdaságtana, Akadémiai, Budapest, 2009.
- **Stiglitz, Joseph E.:** A kormányzati szektor gazdaságtana, KJK-KERSZÖV, Budapest, 2000.
- **Dr. Lukács, Marianna:** Egészségfinanszírozási pillérek 2007:
http://www.penz tarszovetseg.eu/kozlemenyek/egeszsegfinanszirozasi_pillerek.pdf
- **Dr. Kovács Erzsébet - Szüle Borbála - Fliszár Vilmos - Vékás Péter** (2011): Pénzügyi adatok statisztikai elemzése : Egyetemi tankönyv. Tanszék Kft., Budapest.
- **Kaló Zoltán-Inotai András-Lukovics Miklós:** Egészség-gazdaságtani fogalomtár II., Az egészségügy piacának, finanszírozásának és beruházásainak gazdasági elemzése, 2010.
- **CEMI:** Makro egyensúly és gazdasági növekedés
http://www.cemi.hu/data/uploadfile/en_1606/php302d9k.Macro%20balance%20and%20growth.pdf
- **Dr. Bodrogi József (szerk.):** A magyar egészségÜGY, Társadalmi-gazdasági megfontolások és ágazati véleményterkép, Semmelweis, Budapest, 2010.
- **Botos Katalin:** Matuzsálemek kora, Nyugdíj, gazdaság, társadalom, Kairosz, 2012.
- **Glatz Ferenc (szerk.):** Egészségügy és piactudomány, Magyarország az ezredfordulón – Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián V. Az életminőség tényezői Magyarországon, MTA, Budapest, 1998.
- **Glatz Ferenc (szerk.):** Egészségügy Magyarországon, Magyarország az ezredfordulón – Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián V. Az életminőség tényezői Magyarországon, MTA, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom – egészség II.

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- **Kopp Mária (szerk.):** Magyar lelkiállapot 2008, Esélyerősítés és életminőség a mai magyar társadalomban, Semmelweis, Budapest, 2008.
- **Dr. Lukács Marianna:** Egészségügyből vaskarika: a reform kritikája 2008
<http://www.es.hu/index.php?view=doc;18967>
- **Kovács Erzsébet** (2001): Biztosítási és pénzügyi számítások. AULA, Budapest
- **Dr. Lukács Marianna – Dr. Bánfi Tamás:** Verseny a sorban állásért és a hálapénzért? 2008
http://www.patikapenztar.hu/sajtoszoba/02_mi_irtuk/2008/2008-06-08_verseny-a-sorban-allasert-es-a-halapenzert.pdf
- **Kovács Erzsébet** (1997): Kárstatisztikai elemzések. AULA, Budapest
- **Kollányi Zsófia-Imecs Orsolya:** Az egészség – befektetés, Az egészségi állapot hatása a gazdasági teljesítőképességre és az életminőségre, Demos